

Deze maand bestuderen we fragmenten uit Ikeda Sensei's lezing 'Belangrijke passages uit 'Het verslag van de mondeling overgeleverde leerstellingen' uit de lezingenreeks 'Het boeddhisme van de zon verlicht de wereld'; SGI Nieuwsbrief 11566

[12] Hoofdstuk 'De levensspanne van de Aldus Gekomene' – deel 2 [van 3]

Door de hele lange geschiedenis van de mensheid heen is de aard van leven en dood een kwestie van het grootste belang geweest voor alle filosofieën en religies, in het Oosten en in het Westen. Ook het boeddhisme vond zijn oorsprong in een intense spirituele strijd voor het overwinnen van het lijden door geboorte, ouderdom, ziekte en dood, gesymboliseerd in het verhaal van de vier ontmoetingen van Shakyamuni.¹ Nichiren Daishonin dacht al op heel jonge leeftijd diep na over de betekenis van leven en dood. (...)

Het Nichiren Boeddhisme biedt een diepgaande visie op de innerlijke aard van ons leven en een helder en grondig begrip van leven en dood, waarbij het alle angst en vrees voor de dood transformeert in een onbevreesde, duidelijke visie op de realiteit, wat er toe leidt dat we vreugde vinden zowel in het leven als in de dood. Het gedeelte uit 'Het verslag van de mondeling overgeleverde leerstellingen' dat we in deze aflevering gaan bestuderen geeft een volledig en compleet beeld van deze onovertroffen, verbazingwekkende visie op leven en dood.

[Hoofdstuk zestien: De Levensspanne van de Aldus Gekomene Zeven-en-twintig belangrijke punten]

Punt vier, betreffende de passage "De Aldus Gekomene neemt het ware aspect van de drievoudige wereld waar, precies zoals het is. Er is (u) geen (mu) eb of vloed van geboorte en dood, en het is niet het bestaan in deze wereld en later overgaan in een staat van niet-zijn."

In 'Het verslag van de mondeling overgeleverde leerstellingen' staat: De "Aldus Gekomene"² staat voor de levende wezens van de drievoudige wereld.³ Als we naar deze levende wezens kijken door de ogen van het hoofdstuk 'Levensspanne', kunnen we het ware aspect van deze wezens, die in hun oorspronkelijke staat de Tien Levensstaten⁴ in zich hebben, zien en begrijpen.

¹ Vier ontmoetingen: De vier ontmoetingen van Shakyamuni als prins Siddharta, die hem bewust maakten van het lijden door geboorte, ouderdom, ziekte en dood. Op een dag ging hij voor zijn plezier het paleis uit door de oostelijke poort en zag daar iemand vol rimpels van ouderdom. Op een andere keer ging hij door de zuidelijke poort naar buiten en zag daar iemand die ziek was. Een derde keer zag hij, toen hij door de westelijke poort naar buiten ging, een lijk. Tenslotte had hij, toen hij door de noordelijke poort wegging, een ontmoeting met een religieuze asceet.

² Aldus Gekomene: Een van de tien eretitels van een boeddha, waarmee iemand wordt bedoeld die uit het gebied van de waarheid is gekomen. Deze titel geeft aan dat een boeddha de fundamentele waarheid van alle verschijnselen belichaamt en de wet van oorzaak en gevolg heeft begrepen die verleden, heden en toekomst omspant.

³ Drievoudige wereld: De wereld van niet-verlichte wezens die zich binnen de zes paden bewegen (de gebieden van hel tot en met die van hemelse wezens). De drievoudige wereld bestaat uit, in oplopende volgorde, de wereld van verlangen, de wereld van vorm en de wereld van vormeloosheid. In algemene zin verwijst dit naar de saha wereld waarin we verblijven.

⁴ Tien Levensstaten: Dit zijn de Levensstaten van hel, hongerige geesten, dieren, *asura's*, menselijke wezens, hemelse wezens, stemhoorders, bewustgewordenen, bodhisattva's en boeddha's. Ze worden ook wel de tien levensstaten

Het aspect, of de kenmerken van de drievoudige wereld zijn geboorte, ouderdom, ziekte en dood. Maar als we naar geboorte en dood kijken wat betreft hun ware aard, dan is er geen geboorte of dood. En als er geen geboorte of dood is, dan is er geen eb of vloed. Niet alleen geboorte en dood bestaan niet. Om met afschuw naar geboorte en dood te kijken en proberen daaraan te ontkomen, wordt bestempeld als een misvatting, of een visie van aangeleerde verlichting.⁵ De oorspronkelijke inherente aard van geboorte en dood zien en begrijpen, wordt bewustwording, of oorspronkelijke verlichting, genoemd. Nu beseffen Nichiren en zijn volgelingen, als ze Nam-myoho-enge-kyo reciteren, wat de oorspronkelijke, inherente aard van geboorte en dood is, en de oorspronkelijke inherente aard van eb en vloed. (OTT, 127)

Deze saha wereld is het eeuwige Land van Sereen Licht

Laten we beginnen met het opnieuw bevestigen van de kernwaarheid van het hoofdstuk 'Levensspanne'.⁶ Dit onthult dat Shakyamuni in feite niet onder de bodhiboom in zijn huidige leven in India voor het eerst verlichting bereikte, maar in het verre verleden, talloze grootwereldsysteemstofdeeltjes kalpa's geleden.⁷ Maar dat is niet de enige belangrijke leerstelling in dit hoofdstuk. Het vermeldt ook dat Shakyamuni de Wet heeft uiteengezet en levende wezens hier in deze saha wereld⁸ naar verlichting heeft geleid vanaf het verre verleden, en dat zal blijven

genoemd, de staat van hel, honger, dierlijkheid, woede, menselijkheid,relatief geluk, realisatie, bodhisattva en boeddhaschap.

⁵ "Aangeleerde verlichting" wordt gebruikt als tegenstelling tot "oorspronkelijke verlichting." Volgens de leer van oorspronkelijke verlichting is verlichting niet iets dat we verkrijgen door religieuze beoefening, maar iets dat in onze oorspronkelijke levensstaat aanwezig is. In dit opzicht valt "aangeleerde verlichting" in de categorie van misvattingen, niet die van ware verlichting.

⁶ Nadat het door Shakyamuni bereiken van verlichting in het verre verleden, talloze groot-wereldsystemen-stofdeeltjes-kalpa's geleden, in het (16^e) hoofdstuk 'Levensspanne' is onthuld, stelt de soetra verder vast dat Shakyamuni altijd in deze saha wereld verbleef en vanaf die tijd levende wezens heeft onderricht en bekeerd. De soetra stelt ook vast dat Shakyamuni talloze geschikte middelen heeft gebruikt, zowel in deze wereld als in andere, waar hij de levende wezens daar onderricht geeft op basis van hun bevattingsvermogen. Bij zijn onvermoeibare inspanningen om hen te onderrichten en te bekeren, gebruikt hij veel parabellen, met veel oorzaken en omstandigheden als onderbouwing. Shakyamuni legt ook uit dat, al was hij altijd in dit land, om ervoor te zorgen dat levende wezens naar hem en zijn leerstellingen op zoek zouden zijn, de tactiek gebruikte van "het eruit laten zien of hij nirwana ingaat, als een geschikt middel" (LSOC16, 271).

⁷ De soetra's voorafgaand aan de Lotus Soetra en de theoretische leer van de Lotus Soetra (de eerste 14 hoofdstukken) leren ons dat Shakyamuni na veel levens van beoefening voor het eerst verlichting bereikte ergens tussen zijn 30^e en 35^e levensjaar, onder de bodhiboom buiten de stad Gaya (latere Bodhgaya) in India. Dit wordt verworven verlichting genoemd. Maar het hoofdstuk 'Levensspanne' van de Lotus Soetra onthult dat Shakyamuni boeddhaschap bereikte in het verre verleden, wat we kennen als oorspronkelijke verlichting.

⁸ Saha wereld: deze wereld, vol lijden. Vaak vertaald als de wereld van verdraagzaamheid. In het Sanskriet betekent *saha* de aarde; dit heeft van oorsprong de betekenis "verdragen" of "doorstaan." Dit is de reden dat *saha* in de Chinese versie van boeddhistische geschriften wordt weergegeven als verdraagzaamheid. In deze context duidt de saha wereld op een wereld waarin mensen lijden moeten doorstaan.

doen tot in de eeuwige toekomst.⁹ Het ware Land van Sereen Licht¹⁰ is niet een land dat afgescheiden is van dit land, het bestaat nergens anders dan in de saha wereld waarin we wonen. Dit is een belangrijke verandering ten opzichte van leerstellingen in voorgaande boeddhistische geschriften over het bereiken van boeddhaschap en de aard van het land of onze wereld.¹¹ (...)

Het was Nichiren Daishonin, de Boeddha van het Laatste Tijdperk van de Wet, die deze fundamentele Wet onthulde die Shakyamuni beoefende om verlichting te bereiken. Het hoofdstuk 'Levensspanne' geeft ook aan dat de eeuwige Boeddha geboorte en dood ondergaat als een gewoon mens. Het legt uit dat, wanneer deze Boeddha die mensen eeuwig naar verlichting leidt sterft, dit alleen maar een geval is van "nirwana lijken binnen te gaan, als een geschikt middel" (LSOC16, 271).¹² Dit geeft antwoord op de vraag waarom de eeuwige Boeddha sterft. Door nirwana binnen te gaan (sterven), wekt de Boeddha in het leven van mensen de aangeboren spirit van geloof op, waardoor hij hen inspireert om op zoek te gaan naar de Boeddha en de Wet.

Het uiteindelijke doel van het hoofdstuk 'Levensspanne' is om gewone mensen naar verlichting te leiden. Het fundamentele doel is levende wezens te onderrichten en te bekeren, en ze te helpen boeddhaschap te bereiken. (...)

Van hun kant reageren levende wezens hierop met het opwekken van een diep geloof om te proberen de weg te vinden en de leerstellingen van de Boeddha in praktijk te brengen. Dit leidt er uiteindelijk toe dat ze hun inherente boeddhaschap naar buiten kunnen brengen en de plaats waar ze zijn kunnen transformeren in het zuivere land van de Adelaarstop.¹³

Het hoofdstuk 'Levensspanne' is zeker een leerstelling van de eenheid van leermeester en leerling. Dit gedeelte van 'Het verslag van de mondeling overgeleverde leerstellingen' belicht hoe leermeester en leerling op elkaar inspelen en samenwerken om hun gedeelde gelofte waar te maken, met een leven waarin ze in de eeuwigheid van het leven geworteld zijn met een grenzeloos diep bewustzijn.

⁹ In het hoofdstuk 'Levensspanne' staat: "Ik ben voortdurend in deze saha wereld geweest, met het prediken van de Wet, onderrichten en bekeren." (LSOC16, 266)

¹⁰ Land van Sereen Licht: ook Land van Eeuwig Sereen Licht. Het boeddhaland dat vrij is van tijdelijkheid en onzuiverheid. In veel soetra's wordt de feitelijke saha wereld waarin mensen vertoeven beschreven als een onzuiver land vol misleiding en lijden, terwijl het boeddhaland wordt beschreven als een zuiver land, vrij van misleiding en lijden en ver verwijderd van deze saha wereld. In tegenstelling hiermee onthult de Lotus Soetra dat de saha wereld het boeddhaland is, oftewel het Land van Eeuwig Sereen Licht, en legt uit dat de aard van het land wordt bepaald door de geesteshouding van zijn inwoners.

¹¹ Dit duidt op de eenheid of non-dualisme van de saha wereld en het Land van Sereen Licht, de vaststelling dat de saha wereld van lijden en verlangen waar gewone mensen wonen, niet gescheiden is van het Land van Sereen Licht waar de Boeddha vanaf het verre verleden voortdurend verblijft.

¹² In de Lotus Soetra staat: "Om levende wezens te redden/ lijk ik, als een geschikt middel, nirwana binnen te gaan/ maar in werkelijkheid ga ik niet over in een staat van niet-zijn. / Ik ben altijd hier, de Wet verkondigend." (LSOC16, 270-71)

¹³ De Adelaarstop is de plaats waar Shakyamuni de Lotus Soetra predikte. Dit wordt ook het zuivere land van de Adelaarstop genoemd, wat symbool staat voor het Boeddhaland of de eeuwige staat van boeddhaschap.

De passage van de Lotus Soetra waarover de Daishonin hier een opmerking maakt, begint met de woorden “De Aldus Gekomene ziet het ware aspect van de drievoudige wereld precies zoals het is” (LSOC16, 267).¹⁴

De wijsheid van de Boeddha is de wijsheid van verlichting die de wereld waarneemt zoals deze werkelijk is. De Boeddha ziet het ware aspect van alle universele verschijnselen. (...)

In ‘Het verslag van de mondeling overgeleverde leerstellingen’ zegt de Daishonin: “De ‘Aldus Gekomene’ staat voor de levende wezens van de drievoudige wereld” (OTT, 127). Met andere woorden, hij verklaart dat wij gewone mensen, die in deze corrupte en kwaadaardige tijd leven, in feite boeddha’s zijn.

In de ogen van de Boeddha, in de ogen van het hoofdstuk ‘Levensspanne’, zijn de levende wezens van de drievoudige wereld in hun huidige vorm, van nature boeddha’s. De onovertroffen en meest diepgaande leer van het boeddhisme wordt hier onthuld: Iedereen is van oorsprong een boeddha en wijzelf zijn de eeuwige Boeddha.

De Daishonin zegt: “Wanneer we naar deze levende wezens kijken door de ogen van het hoofdstuk ‘Levensspanne,’ kunnen we het ware aspect van deze wezens die in hun oorspronkelijke staat de Tien Levensstaten in zich hebben, zien en begrijpen.” (OTT, 127) (...) Alle levende wezens – wie ze ook zijn en in welke levensstaat ze zich ook bevinden – hebben de Tien Levensstaten in gelijke mate in zich. Dit betekent natuurlijk dat ze de staat van boeddhaschap in zich hebben en entiteiten zijn van de Mystieke Wet.

De Boeddha is niet een of ander speciaal wezen. De Boeddha, zoals we leren in het hoofdstuk ‘Levensspanne,’ is iemand die grote compassie toont en, door herhaalde fasen van leven en dood heen, levende wezens in deze saha wereld naar verlichting leidt. Op dezelfde manier gaan wij, leden van de Soka Gakkai, terwijl we worstelen met onze eigen problemen hier in de realiteit van de drievoudige wereld, naar die mensen toe die gekweld worden door het lijden door geboorte, ouderdom, ziekte en de dood. Met gebeden vol compassie en empathie nemen we actie voor ons eigen geluk en dat van anderen, en voor vrede en harmonie in de samenleving. (...)

Vervolgens geeft ‘Het verslag van de mondeling overgeleverde leerstellingen’ aan dat, als we het ware aspect van de realiteit zien door de ogen van het hoofdstuk ‘Levensspanne’, alle mensen – al zijn ze zelf vergankelijk en niet in staat te ontkomen aan het lijden door geboorte, ouderdom, ziekte en de dood – oneindig nobele individuen, die geboorte en dood ondergaan als fases die van nature inherent zijn aan het leven. De Daishonin zegt: “Het aspect, of de kenmerken van de drievoudige wereld zijn geboorte, ouderdom, ziekte en de dood. Maar als we geboorte en dood bekijken wat betreft hun ware aard, dan is er geen geboorte of dood.” (OTT, 127) “Ware aard” staat hier voor de oorspronkelijke aard die inherent is aan deze twee verschijnselen. (...)

Volgens het diepe inzicht van de Boeddha zijn zowel geboorte als dood fases en functies van de eeuwige aard van het leven.

Het universele ritme van geboorte en dood

¹⁴ De Boeddha ziet de drievoudige wereld waarin levende wezens verblijven – de wereld van verlangen, de wereld van vorm en de wereld van vormloosheid – zoals die werkelijk is, en begrijpt de Tien Levensstaten van alle verschijnselen zoals ze echt zijn. Op basis van dit inzicht brengt hij de wijsheid van zijn verlichting over om het lijden van alle levende wezens te verlichten.

Meneer Toda zei altijd dat na de dood ons leven versmelt met het universum: “Het is geen wedergeboorte – die een nieuwe start met een schone lei betekent – maar een voortzetting. Onze levens gaan door, van dit bestaan naar het volgende. (...)”

Het universum heeft geen begin en geen einde. Onze levens hebben ook geen begin of einde. Ze gaan eeuwig door.”¹⁵ De Daishonin kenmerkte deze eeuwige aard van het leven als de “twee fases van leven en dood,” en de “twee functies van Myoho-rence-kyo.” (...)

De Mystieke Wet is het fundamentele beginsel dat zowel het leven als de dood omvat. Ze ligt niet alleen ten grondslag aan het menselijk leven, maar aan alle verschijnselen van het universum. Alle levende wezens van de Tien levensstaten en hun omgeving zijn entiteiten van de Mystieke Wet. De wijsheid van het boeddhisme onderkent dat het hele universum het ritme van geboorte en dood eeuwig ondergaat. (...)

“De oorspronkelijke inherente aard van geboorte en dood zien en begrijpen wordt bewustwording of oorspronkelijke verlichting genoemd.” (OTT, 127) Door het reciteren van Nam-myoho-rence-kyo gaan we de oorspronkelijke inherente aard van geboorte en dood zien. Dat wil zeggen, we raken diep overtuigd van de eeuwigheid van ons leven door verleden, heden en toekomst heen en ontwikkelen de kracht om dit leven op de meest betekenisvolle en vervullende manier te leven. En, in overeenstemming met het strikte boeddhistische beginsel van oorzaak en gevolg, bepaalt onze overwinning in dit leven onze voorspoed in het volgende. Daarom benadrukt de Daishonin het belang van “[oproepen] van ons geloof (...) met het diepgaande inzicht dat dit moment het laatste is van ons leven” (vgl. GND-I, 44).

Laten we zorgen dat elk moment van ons leven het helderste licht uitstraalt, in het besef dat “dit het laatste moment is”. We bereiken dit, zegt de Daishonin, als we “Nam-myoho-rence-kyo reciteren” (OTT, 127). (...) Omdat leven en dood van oorsprong inherent zijn, hebben we geen reden om bang te zijn voor de dood en kunnen we zowel in het leven als de dood vreugde genieten, en in beide even gelukkig en op ons gemak zijn.

Natuurlijk kan voor ons, als sterfelijke mensen, het idee van de dood ons droevig maken en een verloren gevoel geven. Wanneer een dierbare sterft, worden we overmand door golven van verdriet. Maar als we standvastig Nam-myoho-rence-kyo blijven reciteren, kunnen we de grenzen van leven en dood overstijgen en met onze dierbaren een gesprek voeren. Medeleden zullen ook voor ons chanten en ons bij ons verlies steunen. Na een tijdje gaan we de diepe betekenis zien van het overlijden van onze dierbare en voelen we hoop voor vernieuwing. (...)

In het licht van de geschriften van de Daishonin blijft onze reis van kosenrufu helemaal niet beperkt tot dit leven. Op grond van het gezichtspunt van de Boeddha – van een levensstaat van het bewust worden van de inherente eeuwige aard van het bestaan – is de dood slechts een korte rust die “in een oogwenk” voorbij is (WND-II, 860). Een nieuwe levenstijd van missie en voorspoed zal spoedig aanbreken en met hernieuwde kracht zullen we vrij een nieuw drama opvoeren dat is gebaseerd op onze gelofte als een Bodhisattva van de Aarde. (...)

We kunnen allemaal voelen dat de mensheid zich op een belangrijk keerpunt bevindt. In deze tijd vol gevaren kijken mensen met een alsmaar groeiende belangstelling en hoop uit naar onze acties en initiatieven die zijn gebaseerd op de levensbevestigende beginselen van het Nichiren

¹⁵ Vertaald uit het Japans. Josei Toda, *Toda Josei zenshu* (Verzamelde geschriften van Josei Toda), deel 5 (Tokio: Seikyo Shimbunsha, 1985), p. 411.

Boeddhisme. Laten we opgewekt, vol enthousiasme en energie, samen vooruitgaan op onze reis van kosenrufu, waarin zowel leven als dood zijn doordrongen van vreugde. Laten we, vol vertrouwen, het licht van het boeddhisme van de zon laten schijnen in de wereld. En samen door blijven gaan op het grote pad van de eenheid van leermeester en leerling, op weg naar het zekere creëren van geluk voor onszelf en anderen, en voor blijvende vrede!